FINANSUTSKOTTETS betänkande nr 7a/1970-71 med anledning av Ålands landskapsstyrelses framställning till Ålands landsting med förslag till ordinarie inkomst- och utgiftsstaten för landskapet Åland under år 1971.

Framst.nr 31/1970.

Sedan Landstinget icke oförändrat godkänt utskottets det i betänkande nr 7/1970-71 överlämnade förslaget och landstinget på grund därav återremitterat ärendet till utskottet, får utskottet härmed vördsamt anföra följande:

11 Ht.I:10. Lån för kraftutbyggnad.

Vid behandlingen av denna fråga hade utskottet den uppfattningen, att förberedelserna för en fusion hade framskridit så långt, att denna kunde verkställas redan instundande år. Emellertid har de upplysningar utskottet nu erhållit givit vid handen, att detta icke är möjligt. Då utskottet icke önskar fördröja de planerade investeringarna, har utskottet beslutat omfatta landstingets beslut.

Mariehamn, den 18 december 1970.

På finansutskottets vägnar:

Folke Woivalin
ordförande

./. Sune Carlsson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Folke Woivalin, viceordföranden Harry Lindfors samt ledamöterna Bertel Söderlund, Georg Wideman och Runar Wilén.

Bil.1.

Till Finansutskottet

från kulturutskottet.

Sedan Finansutskottet i skrivelse den 23 november 1970 inbegärt kulturutskottets yttrande över anslagen för kulturella ändamål i landskapsstyrelsens förslag till ordinarie årsstat för landskapet Åland under år 1971, får kulturutskottet härmed anföra följande.

Utskottet har konstaterat, att anslagen för kulturändamål i det föreliggande årsstatsförslaget i stort sett upptagits till belopp, som till större del än tidigare bör kunna motsvara det verkliga behovet inom landskapets kultursektor, varför utskottet i detta avseende på ett undantag när intet har att anmärka emot förslaget.

För en verklig aktivering av kultursektorns alla delområden och ett rationellt utnyttjande av anslagsmöjligheterna i ordinarie väg finner utskottet det dock angeläget att ånyo påminna om att ett särskilt administrativt organ borde skapas, sammansatt av representanter för kulturlivets olika delområden. Ett sådant administrativt organ, vilket under landskapsstyrelsens överinseende skulle vara rådgivande, icke minst i fråga om anslagsåtgärder, måste anses hava den största förutsättningen för att taga initiativ till verkligt avgörande framsteg inom landskapets kulturliv och såsom central och samlande instans utveckla detsamma inom kultursektorns alla delområden.

Vad sedan beträffar särskilda moment i förslaget till årsstat önskar utskottet framhålla följande.

5 Ht.XII. Biblioteksverksamheten.

Utskottet har erfarit, att Ålands författningssamling icke kostnadsfritt distribueras till biblioteken i landskapet, oaktat så sker exempelvis till folkskolorna. Självfallet bör enligt utskottets uppfattning allmänheten givas möjlighet att utan särskilda kostnader kontinuerligt följa med och taga del av landskapets lagstiftning. Fördenskull föreslår utskottet att landskapsstyrelsen måtte ombesörja, att författningssamlingen fr.o.m. början av år 1971 fortgående distribueras till samtliga bibliotek i landskapet utan särskild rekvisition. Speciellt anslag för ändamålet torde icke vara erforderligt.

5 Ht.XIII:3 p.9 Ålands Fågelskyddsförening.

I detta liksom i en del andra fall utges betydande belopp av allmänna medel för vetenskapligt forskningsarbete. Detta anser utskottet riktigt, men vill tillika betona, att forskningsverksamheten ingalunda bör bedrivas enbart för forskningens eller forskarnas egen skull,

utan bör resultaten så ofta som möjligt delgivas den intresserade allmänheten, till exempel i tryck eller genom massmedia. Därigenom skulle utbytet av forskningsverksamheten inom landskapet utan tvivel bliva avsevärt större än vad som hittills varit fallet.

5 Ht.XIII:3 p. 12 För vetenskapliga avhandlingar.

Utskottet emotser att landskapsstyrelsen utan dröjsmål vidtager åtgärder för utgivandet av de läroböcker i åländsk historia och samhällskunskap ävensom geografi och hembygdskunskap, för vilkas utformning utskottet uppdragit klara riktlinjer i mars innevarande år, och vilka av landstinget, åtminstone den förstnämnda, förutsatts utkomma under år 1970. Samtidigt har utskottet konstaterat det faktum, att ett komplett bildverk av högre klass över Åland saknas, vilket måste betecknas som en uppenbar brist, särskilt med beaktande av turismens betydelse för landskapet. Oaktat läroböckernas utgivande måste stå i prioritetsställning, hindrar detta knappast landskapsstyrelsen från att snarast vidtaga åtgärder för åstadkommandet av ett dylikt bildverk.

5 Ht.XIII:14 Understöd åt föreningen Norden.

Liksom landskapsstyrelsen (enligt budgetmotiveringen) har även utskottet erfarit, att för år 1970 beräknat anslag visat sig orealistiskt med beaktande av de ekonomiska förpliktelser föreningen såsom jämställd med övriga huvudföreningar har att åtaga sig. Trots detta upptager budgetförslaget för år 1971 fortfarande endast 2.000 mk, vilket enligt vad utskottet erfarit icke ens utgör hälften av vad föreningen Norden i landskapet såsom erforderligt ansökt om. Den åländska föreningen har i princip att åtaga sig samma slags förpliktelser och bedriva enahanda verksamhet som de övriga nordiska ländernas riksomfattande föreningar bedriver med avsevärt stöd av statsmedel. Därför bör bidraget till den åländska föreningen beräknas på en annan bas än enbart landskapets befolkningsnumerär. I annat fall blir följden den att verksamheten direkt och ofördelaktigt hämmas, oaktat föreningen skall företräda landskapet som en särskild enhet inom det nordiska samarbetet. Under år 1971 kommer därtill en bok om Åland och Färöarna att utgivas på åtgärd av Norden-föreningarna, varvid givetvis den åländska föreningen kommer att erhålla särskilda uppgifter och förpliktelser, icke minst av ekonomiskt krävande art.

Utskottet föreslår att anslaget för föreningen Norden höjes till 4.000 mk.

Mariehamn den 9 december 1970.

På kulturutskottets vägnar:

Ordförande Olof Jansson

Sekreterare Max Carlberg.

Närvarande i utskottet: ordföranden Olof Jansson, viceordföranden Elmer Jansson (delvis), ledamot Peder Söderström, ersättare Viktor Arvidsson (delvis).

Bilaga 5

Till Finansutskottet

från lagutskottet.

Såsom utlåtande i frågan om förvaltningen av befolkningsskyddet i landskapet får utskottet härmed äran anföra följande:

Befolkningsskyddet är en förvaltningsgren, som i huvudsak hör till rikets förvaltning även om vissa delar av befolkningsskyddsorganisationen hör till landskapsförvaltningen såsom brandskydd, räddningstjänst och byggnadsförvaltning. Enligt 20 § självstyrelselagen för Åland kan rikets förvaltningsuppgifter överföras på landskapsstyrelsen genom såkallad överenskommelseförordning. Då till befolkningsskyddet också hör bevakningsuppgifter såsom bevakningen av den radioaktiva strålningen, torde det icke vara möjligt att överföra hela denna förvaltning på landskapsmyndigheterna. Dessa bevakningsuppgifter är ett typiskt riksintresse.

Nämnda bevakningsuppgifter har också nära samband med den regionala ledningen av befolkningsskyddet under en krissituation. Det synes därför utskottet icke ändamålsenligt, måhända icke ens politiskt möjligt att överföra befolkningsskyddsförvaltningen på landskapet till de delar denna förvaltning direkt handhaves av statsmyndigheter.

Övervakningen av det kommunala befolkningsskyddet och den för ordnandet av självskydd nödvändiga upplysningsverksamheten kunde däremot handhavas av landskapsmyndigheterna. Det bör dock observeras att det i befolkningsskyddslagen och med stöd av densamma utfärdade bestämmelserna uppställda kravet på organisation och utrustning likafullt blir gällande i landskapet. Skulle landskapet övertaga vissa av de på kommunerna ankommande uppgifterna inom befolkningsskyddet, måste kostnaderna härför föras på landskapets enskilda medel eftersom kommunerna icke åtnjuter ekonomiskt stöd från staten för befolkningsskyddskostnaderna.

På grund av de diskussioner som förts mellan länsstyrelsen och landskapsstyrelsen har länsstyrelsen utarbetat en principlösning för befolkningsskyddet i de åländska landskommunerna utgående från en interkommunal samverkan så att kostnaderna för de små kommunerna kunde hållas på en skälig nivå. Detta förslag har tillsvidare inte

godkänts av ministeriet för inrikesärendena, måhända på grund av att planeringen av befolkningsskyddet under den senaste tiden va föremål för en genomgående omarbetning. Numera har nya materialb ter fastställts, varför förutsättningar torde finnas för en revi sion av den tidigare planeringen för landskapet.

Utskottet finner att det i detta skede icke är möjligt att fö slå överförande av förvaltningsuppgifter på landskapet i större sträckning än att ett samarbetsorgan tillsättes för att lösa de arbetsfrågor, som uppenbarligen kommer att uppstå. Detta organ b närmare utreda de praktiska frågorna och på grund av utredningen kan slutlig ställning tagas till frågan om ledningen av befolkni skyddsverksamheten. Därmed stöder utskottet den uppfattning lan skapsstyrelsen framfört i framställning nr 31/1970.

Mariehamn, den 9 december 1970.

På lagutskottets vägnar:

Nils Dahlman

Rolf Sundman